

AUGUSTO RENOIR

Ultimamente Renoir se lamentaba de la incapacidad de los modernos para dibujar. ¡Dibujar una mano como la dibujaban los maestros del tiempo pasado! Este era el ideal del gran pintor moderno.

Y los enemigos del arte moderno se refocilaban.

Pues qué el mismo Renoir, el pontífice, desautoriza su arte, el arte moderno, no vamos a ser nosotros más papistas que el papa; con frotarnos de gusto las manos ya estamos al cabo de la calle, decían.

No obstante, la pintura de Renoir seguía siendo admirada a diestra y siniestra, por hombres e incendiarios.

Y ¿porqué fué, es y seguirá siendo tan admirada la pintura de Renoir sino porque supera al arte maestro de los academicistas y de los vanguardianos?

Renoir culminó, junto con sus compañeros de la llamada escuela "des Batignolles", toda una tradición de idealidad, de suma inquietud esteticista. Aquella idealidad significaba el anhelo de intensificación artística; aquella inquietud significaba el horror y el desprecio cada día más consciente de la vacuidad.

La vacuidad no puede manifestarse sin una corteza, sin algo que la delimite objetivamente. En el arte de este pasado siglo XIX la habilidad sirvió admirablemente a los pintores para ganar dinero y admiración del público ingenuo tanto como para poner en evidencia una cosa tan transparente e impalpable como el vacío, su vacuidad artística.

Todo el mundo inteligente había llegado al hartazgo, a la exasperación, a la asfixia por esta habilidad cada día más arrolladora.

Hasta que el Impresionismo dió la fórmula o las fórmulas varias que, tras tanteos seculares, permitieran a los artistas dotados, y, más intensa y sutil-

mente que nunca, captar el espíritu del sujeto artístico, relegando la forma a un papel de consecución, de resultancia.

Así, cuando el tullido de Cagnes suspiraba por dibujar una mano tan detallada y constructivamente como pudieran hacerlo un día y otro día Rafael de Urbino y Julio Moisés, quería significar algo como lo que sigue:

¡Ay de mí! ¡ay, amigo Vollard, cómo pasa el tiempo y como se acerca la muerte que ha de llevarme de este mundo maravilloso, de esta vida sublime, de estos dolores y alegrías tan admirables, de estas grandes melancolías y contemplaciones y sobre todo de estas formas y colores que lo manifiestan todo! ¿Qué voy a hacer yo con la Eternidad si no la puedo esculpir ni pintar? No me bastará el comprenderla si no puedo replasmirla; porque la divino de la actividad artística es, esta conciencia de creación, esta constatación corpórea de plasmación del espíritu, de plasmación de la Realidad, de esa Realidad que nunca nos parece bastante plasmada. —Yo he logrado la inteligencia, la comprensión de esta razón íntima y alógena del mundo exterior, su interior; yo he logrado esta gracia de iluminación y la he sentido y la he saboreado en un éxtasis ininterrumpido desde que hube uso de raciocinio hasta el día próximo de mis universales necrologías; yo he sabido transmitir esta visión divina a todos mis contemporáneos y legarla a mil generaciones venideras.... Pero, con todo, me iré a la muerte con un "regret" que usted creará pueril, pero que me hace sufrir como si toda mi obra se desmoronara. Quisiera saber dibujar tan ceñido y justo como Ferrier o como Jean-Paul Laurens! Ahora que tengo el espíritu que ellos no conocerán nunca, quisiera un poco de su fotografismo. Mi pintura sería más sólida tal vez; mis desnudos femeninos serían tal vez más recios. Hemos ido tal vez demasiado lejos al despreciar la habilidad de estos "eons".

Así parece haber querido hablar el divino sensual de Cagnes, al reclamar un dibujo más ceñido.

Y quizás tenga razón; su pintura sería tal vez más sólida; sus desnudos femeninos serían tal vez más recios, de madera, como los de Jean-Paul Laurens.

Vapor español "Temerario", de Mar-
ella.
Vapor noruego "Brann", de Cardiff.
Vapor español "Rey Jaime I", de Pal-
ma.
Vapor español "San Carlos", de Santa
Isabel de Fernando Póo.
Vapor argentino "Primero", de Bue-
nos Aires.
Salidas
Vapor español "Kontzesi", para Agde.
Vapor noruego "Silja", para Valen-
cia.
Vapor español "Banana", id. id.
Vapor español "Mahón", para Mahón.

Por los muelles

Continuó todo el día de ayer la para-
lización en los muelles del puerto, debi-
da al lock-out que vienen sosteniendo
los navieros y consignatarios de acuerdo
con la Federación Patronal.
— Procedente de Marsella en lastre
regresó a nuestro puerto el vapor es-
pañol "Temerario", que después de ser
reconocido por la Sanidad pasó al mue-
lle de Costa.
— De Palma de Mallorca con pasaje
y correspondencia, llegó ayer el vapor
correo "Rey Jaime I", amarrando como
de costumbre al muelle de Alarazanas.
— De Santa Isabel de Fernando Póo
llegó el vapor correo "San Carlos", de la
Transatlántica; amarró al muelle de
Barcelona.
— Después de varios días de espera
en el puerto sin poder descargar el car-
gón que conducía, salió ayer para Valen-
cia el vapor español "Banana".

Vigia Marítimo del Castillo de Montjuich

Día 4

Observaciones meteorológicas.—Al orto visible
el N.O. franco, cielo claro y horizontes calmosos.
A las doce del día sigue el tiempo del mismo ma-
ñe y al ocaso continúa el tiempo en iguales tér-
minos, marejada del S.O.

Movimiento de buques al anochecer.—Demo-
stran al E. dos pallebotes y una balandra que bar-
loventean y una goleta que va para dicho rumbo.
Por el S. un pallebot de tres palos y otro de dos
palos que pasan a Poniente y al S.O. dos bergan-
tines goletas y un pallebot que vienen a un lar-
go. De vela latina ocho faluchos por variado
rumbo y tres para este puerto. Entrados.—De
Palma, a las siete y treinta el vapor correo "Rey
Jaime I" de la Isla Marítima y el vapor "Te-
merario", de los señores Palamós y Alvarez; de
Fernando Póo y Cádiz, el vapor trasatlántico co-
rreo "San Carlos", de la compañía Transatlántica
y dos pallebotes españoles; de poniente, a las ce-
ceras, el vapor "Argentino primero".

Distancia navegada de los buques que hoy han
salido. Fuera de horizonte se hallan los vapores
franceses "Flareur", para Hamburgo de don Mi-
lardo Torredaballa; el español "Banana", para
Poniente de los señores Hijos de Román A. Ro-

Situación de Vapores

Vapores correo Tará

"José Tayán", en Barcelona.
"P. Clarín", salió el 17 de Barcelona,
para la Habana.
"Roger de Lluria", salió de la Habana
20 para Nueva Orleans.
"M. Arnús", salió de Barcelona el 21
para Nueva York.
"Teresa Tayá", en Génova.
"Capitán Revuelta", salió de Barcelo-
na el 3 para Génova.
"Rita", en Nueva York.
"Jaume d'Urgell", en Barcelona.
"Ciervana", en Valencia.
"Torre del Oro", en Barcelona.
"San José", en Barcelona.
"Santa Ana", en Barcelona.

eferos
"San Fost", salió el 10 de Bilbao,
para Jacksonville.
"Alfredo", salió el 5 de Jacksonville,
para Barcelona.
"Aniceto", salió el 30 de octubre de
elice, para Barcelona.

Compañía Pinillos

"Balmes", en Cádiz.
"Conde Wifredo", en Barcelona.
"Miguel M. Pinillos", salió de Barcelo-
na el 28 para Bilbao.
"Cádiz", salió el 24 para Cuba. Puer-
to Rico y Estados Unidos.
"Catalina", de Santos para Montevi-
deo, en viaje a Buenos Aires.
"Marín Saenz", en Barcelona.
"Infanta Isabel", salió de Gijón, el 2,
para la Habana.
"Barcelona", salió de la Habana el 15
para Tenerife, Las Palmas, Cádiz y Bar-

celona, para Cartagena, el 15,
para Dunquerque.
"Cresaluni", salió de Dunquerque el 11
para Amberes.
"Benjamín", salió de Barcelona el 3
para Pireo.
"Flores", en el Havre.
"Vittoria", en Barcelona.

Situación de los buques de tráfico

Situación de los buques de tráfico en
los muelles del puerto, al anochecer de
ayer, con indicación de sus consignata-
rios.

(Servicio especial de LA PUBLICIDAD)

Muelle Nuevo

Vapor español "La Guardia".
Vapor español "Pacífico" (Miralles).
Vapor español "Rosalina".
Vapor español "Conde Wifredo" (Ró-
mulo Bosch).
Idem, idem "S. Giner", (Transmedite-
rránea).
Idem, idem "Cervera", (Witty).
Vapor español "Olesa" (Witty).
Vapor español "Roger de Flor" (Com-
pañía Transmediterránea).
Vapor español "Eolo" (Manrosser).
Vapor español "Anita".
Goleta mejicana "Luis A. Pallás"
(Bas y Pujol).

Muelle de Baleares

Vapor español "Buenos Aires (Ripol).

Muelle del Rebalx

Bergantin goleta española "Pilar".
Pallebote español "Cristóbal".

Muelle de la Barceloneta

Vapor americano "Blair" (Witty).
Vapor americano "Puget Sound".

Muelle del Depósito

Vapor danés "President Wilson".
(Emberg).

Pallebot español "Cristóbal Mirabet".

Muelle de España NE.

Vapor alemán "Marianne" (Torreba-
della).
Vapor español "Barceló" (Transme-
diterránea).
Vapor español "Játiva" (Idem).
Vapor español "Cullera".

Muelle de España E.

Ninguno.

Muelle de España S.

Pallebot español "Juan Lluís".
Pallebot español "Colón".
Goleta griega "Athos" (Lovelider).
Fragata brasileña "Mearim".
Pallebot español "Antonia Alsina".

Muelle de España W.

Vapor español "Salvador" (Martel-
rell).
Idem id. "Antonskoo".
Idem id. "La Sabinosa".
Vapor argentino "Vittoria" (Allende).
Vapor español "Hercules" (Freixas
Hermanos).

Vapor español "Isla de Cabrera" (Na-
viera Catalana).

Vapor español "Juan Grané" (Idem id.).
Vapor español "Almazora" (Naviera
Catalana).

Vapor español "Severiano" (Naviera
Catalana).

Vapor español "Manuel Espaliu" (Fá-
bregas).

Vapor español "Chamholita" (Con-
sig. y Transportes).

Muelle de España S. W.

Pallebote español "Carmen".
Pallebote español "Joven Paquito".
Pallebote español "San Antonio".
Pallebot español "Joaquín Barceló".
Vapor español "Julietta".
Vapor español "Manresa".

Muelle de Muralla

Vapor americano "Westen Belle".
Pallebot chileno "Magallanes".
Corbeta española "Pedro".
Pallebot danés "Gerdas" (Emberg).

L'església-magatzem

Visitant fa alguns anys la vila de Montblanch, el capellà que m'havia conduït a l'església major i a la Serra, ensenyat l'hospital gòtic i acompanyat a fer el tomb de les muralles, em digué: Ara vull que vegi un monument ben diferent i trist, vergonya de la vila ducal i de tota la nostra terra. Convé que vostè ho sàpiga, malgrat el disgust que ha de causar-li. — Em va portar a l'antiga, a la històrica església de Sant Francesc, convertida en facina d'alcohol. Entràrem, i poguérem contemplar tots els detalls de la profanació odiosa. Grans calderes de destil·lació ocupaven l'absis major i els buits de les capelles. Al chor, un magatzem; tuberries i alambins creuaven l'espai dels altars; bombones i garrafes prenien, escampades per la nau ogival, el lloc on, per segles, els fidels havien resat. El baf dels aiguardents en sos diferents graus de refinació, empestava l'aire que en altres temps perfumava l'encens. I, símbol escandalós, el cilindre de maons de la xemeneia sorgia de dintre la torre del campanar. Conservo una fotografia del cloquer de Sant Francesc de Montblanch transformat en xemeneia de fàbrica. Per causa d'aquesta obra doblement vandàlica, el mateix capellà s'havia encarat, ai, debades!, amb l'amo: — Vós sou el primer revolucionari — li havia dit. — La vostra xemeneia fumejant és la bandera bolxevista hissada a dalt del campanar.

Una ignomínia així existeix de fa poc temps a Barcelona, i els meus ulls ho acaben de veure. El cas de Montblanch és una romanalla de la desamortització, una relíquia revolucionària. És, viu i actiu, el record d'una època històrica de persecució i robaria dels béns de l'Església. El cas de Barcelona, nou de trinca, d'una església parroquial *desamortitzada* per a servir de magatzem de ferres, té per tractar-se d'una operació realitzada entre *gent de casa*, una gravetat proporcionalment major.

Convé fer una mica de memòria, i referir-me a una veu de complanta que fa tres anys, en aquestes mateixes planes vaig llençar (1). S'havien vist els taulons amenaçadors damunt l'església dels Àngels, anuncis de la imminent demolició. "Fins que he vist la bastida per a desmuntar l'àngel, no ho he cregut, ja era prou i massa que en aquests temps actuals hi hagués qui comprés una església per a eliminar-la, hi hagués qui se la vengués. Una església parroquial al mig de Barcelona ha estat comprada i venuda, no pas per a fins d'utilitat pública (costaria molt d'explicar que una església pugui ésser sacrificada a *major utilitat pública*), sinó per a fins d'utilitat privada. Ha estat comprada i venuda per a enderrocar-la. Del seu solar, espai beneït d'on fa poc va ésser llevat el Santíssim, trista solemnitat — malgrat l'aire de festa popular que li volgueren dar, — en faran cases, magatzems, tallers."

Sembla, ara, que l'enderroc s'ha deturat. Els taulons de la façana, no serviren més que per a emportar-se'n l'estàtua de l'àngel. No succeí res més; en aparença, no es va moure res més. Han passat tres anys, i ens anàvem obrint el cor a l'esperança que seria, per fi, respectada l'església. En convèncer-nos

que l'enderroc no prosseguia, gosàvem creure que els nous propietaris de l'edifici venerable que per segles fou l'església parroquial dels Àngels, havien decidit deixar-la intacta. Fins i tot ens adormíem somiant que els àngels havien tocat el cor de les persones interessades, i que qualsevol dia sentiríem a dir que, repensada la firma compradora havia resolt tornar als fidels, a la Parròquia, al poble cristià de Barcelona l'antic temple...

Però aquesta illusió no va passar de fantasia meua. Em digueren fa poc, que l'església, tancada sempre per davant, servia, entrant-hi per darrera, de magatzem de ferres. Cal recordar que la firma adquiridora és una important casa que negocia en ferres i acers. L'església és veïna i contigua al magatzem central, i el *poderós motiu* que obligà a la compra-venta del sagrat edifici era la necessitat d'engrandir el local del dipòsit. Doncs bé, m'asseguraren que el temple dels Àngels, església gòtica senzilla, però d'una sobrietat simple i tranquil·la en la nau i en la modesta i planera façana, estava convertida en dipòsit de ferres. Hi havia testimonis, però no en tenia jo proves materials, i no existint un escàndol públic i manifest, no podia ficar-m'hi.

Però aquestes proves, amb l'escàndol consegüent, han vingut: no es pot fer foc que no esclati un dia o altre. Avui dissabte, setze de juliol, a les cinc de la tarda, els ulls meus han vist obert el portal dels Àngels, fa tres anys clos. Un camió era al reixat, obrers anaven i venien carregant o descarregant peces de ferre. A la porta, ocupada també per treballadors i capataços, tot el moviment de tràfec d'un magatzem metallúrgic. El temple gòtic secular, del qual varen treure'n el Santíssim (i no pas per a dur-lo a cap església nova, millor, ni més gran), obria la seva entranya veneranda a la profanació comercial.

"Això, a aquestes hores d'enderroc i de ruïna, que ens fan malbé el cor — escrivia en maig de 1924 — em causa una dolor més viva i profunda encara. Ningú no ens podrà convèncer que la desaparició de l'església dels Àngels fos necessària ni a l'interès públic ni a cap mena de conveniència particular." "Voldria escriure la Complanta de l'església aterrada — jo afegia. — Seria una nota més trista encara que les tristes melodies que ens toca sentir. Perquè quan Barcelona tant necessita d'àngels, deixar els àngels sense temple, és una cosa que fa veïr fred."

No hem d'escriure, doncs, ara el plany per l'església aterrada, sinó la Complanta de l'església buida i profanada. Del temple parroquial devingut magatzem de ferres i d'acers, rublert de planxes, barres, bigues i biguetes i ferres en T i ferres en U, mentre els serveis de la parròquia traslladada, s'encabeixen penosament en una capella esquifida, capella d'asil! I això no pas a un suburbi, sinó al cor mateix de la ciutat vella, a vistes de la Rambla.

L'església gòtica fent de facina d'alcohol a Montblanch s'adiu i aparella amb l'església gòtica destinada a dipòsit de metalls, a Barcelona. Ens estarem avui com avui, de fer més comentaris, que prou

CATALUNYA SOCIAL

Any VII. Núm 322

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

23 de juliol de 1927

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11 - BARCELONA

APARTAT 1036
TELÉF. 1171 A

Campanya proteccionista

En les dues darreres setmanes Barcelona s'ha vist sorpresa per una inundació de petits affiches posats per les cantonades dels carrers i encara més per la volada d'una munió de paperets que sortien d'un cotxe-automòbil per a saltar enjogassats al mig de la via pública. I recollint els papers, han trobat els ciutadans un conjunt de màximes i recomanacions amb la finalitat de la protecció al treball nacional i a totes les manifestacions de la riquesa i de la producció nostres.

Així ha començat la campanya proteccionista de la riquesa nacional empresa per la Societat d'Estudis Econòmics, de Barcelona, que pot haver resultat ben simpàtica a tota l'opinió. A la fi, sembla que arreu ha arribat el convenciment de la ridícula que significava aquella distinció entre productor i consumidor, com si la riquesa del primer fos oposada a les finalitats del segon. A la fi, sembla que ha arribat l'hora del convenciment general que no hi ha ningú que en un moment donat no produeixi, fins entre les classes més generalment titllades de consumidores.

Es clar que la campanya ha produït poc efecte. I no precisament perquè la necessitat proteccionista no es senti ara més que mai, sobretot davant del proteccionisme desfermat, intens com mai, desplegat per tota nació del món; sinó perquè, precisament, la campanya ha estat començada en una regió com la nostra on el convenciment del proteccionisme sura arreu des de fa anys i panys. Pocs seran els que aquí no estiguin convençuts plenament de la necessitat que el treball, la producció, la riquesa, hagin d'ésser protegits. Pocs seran els que aquí opinin el contrari, puix que hi ha dos elements, dos factors — la tradició, primer, i la cultura eco-

nòmica de ço que en el món passa, després — que necessàriament han de portar el convenciment de la necessitat del proteccionisme.

Per tant, aquí no és lloc adequat (encara que mai hi sigui de sobres) per a començar una campanya com aquesta, ja que no ve més que a ratificar ço de què tothom està convençut.

A més a més, el proteccionisme suposa un relleigament entre l'acció dels ciutadans i l'acció de l'Estat. I mai aquest proteccionisme encomanat als ciutadans no donarà els resultats cercats si no ve estimulat i completat per una política econòmica que en cada moment sàpiga recollir el batec de la necessitat de la indústria i del comerç i traduir-lo en aranzels, en tractats de comerç, en modus vivendi, en cerca i conquesta de mercats, en dotació de comunicacions, etc. Forta és l'acció dels ciutadans; però més forta ha d'ésser la tasca de l'Estat en matèria proteccionista. Són dues accions complementàries, és cert; però per cada pas esguerrat de la segona, la primera en pot donar a milers sense que la riquesa nacional en pateixi massa.

Per això la campanya no ha obtingut aquí la simpatia que mereix i que era necessari que obtingués perquè de la necessitat de la protecció a la riquesa nacional, aquí, potser cal més que se n'assabenti l'Estat (i cal confessar que en els darrers anys aquest ha procedit millor que abans en sentit proteccionista) que no pas els fabricants, agricultors, comerciants i ciutadans en general, ja que tots aquests fa ja molt temps que estan plenament convençuts d'aquests principis que suara recorda la benemèrita Societat d'Estudis Econòmics, de Barcelona.

se'ls porta la cosa mateixa, i prou es suggeriran en la consciència dels lectors els pensaments que aquest fet i aquest espectacle susciten en l'ànima piadosa. Amb les bigues i biguetes que en la nau de l'església del Àngels, ocupen un espai usurpat als sants i al Santíssim, es construiran a Barcelona cases, teulades i edificis. La firma propietària del magatzem

de ferres, està segura que Déu beneirà, i que guardaran els àngels les obres on entrin els materials fornits per un magatzem que representa una església perduda per Déu i pels àngels?

R. RUCABADO

(1) CATALUNYA SOCIAL, núm. 158, 10 maig 1924.

El camí de Sant Jaume

Amb aquest nom és coneguda vulgarment la *Via làctea*, aquesta immensa nebulosa que ceneix el firmament a guisa d'una llarga faixa d'amplària irregular, la qual, de tants segles ha que dura, apar que tingui les vores esfilagarsades i el teixit esclatant a claps a claps.

Abans del descobriment del telescopi s'ignorava quina era la veritable naturalesa de la *Via làctea* i, a manca de raonaments científics satisfactoris, els mitòlegs, astròlegs, filòsofs i poetes fantasiejaven cadascun a sa manera per a explicar el seu origen.

Uns deien que fou produïda per les gotes de llet de Juno que caigueren de la boca d'Hèrcules.

Altres l'atribuïren als desastres causats per l'audaç empresa de Faetó, qui, com és sabut, es vantava d'ésser fill del sol i lluitant amb Epafo, fill de Júpiter, caigué del seu carro de foc i socarrimà l'espai en sa cursa vertiginosa.

Aristòtil es creia que era constituïda per un núvol de vapors secs, el qual arrossegava més amunt de l'èter sa cabellera de flames.

Un dels seus deixebles opinava que era la rodera que el sol deixà en el firmament quan emprengué la seva ruta.

Demòcrit l'atribuïa a la claror dels astres eixamenats en l'atzur.

Teofrotes, per últim, afirmava amb tot l'aplom que era la llum del firmament que traspuava per l'esclatxa que deixà la soldadura amb la qual Déu Nostre Senyor encaixà els dos hemisferis siderals.

* * *

Contrastant amb les esmentades teories, filles gairebé totes de la mitologia, existeix una bella tradició amb motiu de la qual la *Via làctea* és coneguda pel nom de *Llàgrimes de la Verge*. Segons ella aital nebulosa està constituïda per les llàgrimes que vessà Maria Santíssima quan peregrinava pel món, les quals eren amorosament recollides pels àngels i ofertes a Déu, qui les anava espargint pel cel, convertint-les en brillants estels.

No és menys poètic el nom de *Camí de Sant Jaume* amb el qual el poble cristià designa des de temps immemorial aquesta immensa riuada d'estrelles que apar que inundi el firmament durant les nits serenes.

En arribar aquí ens acut una pregunta:

D'on prové aital denominació?

Confessem ingènuament que no n'havem sabut trobar cap explicació satisfactòria.

Serà tal vegada — com Mossèn Cinto posa en boca d'un vell pastor de Núria — perquè és el venturós camí pel qual les ànimes netes de pecat se'n pugen a la glòria seguint les petjades del fill del Zebedeu?

Serà perquè l'apòstol Sant Jaume davallava del cel per aquesta daurada carretera quan cavalcant en son cavall blanc i brandant un llamp per espasa venia a ajudar-nos en les lluites contra els sarraïns?

Serà, en fi, perquè unes estrelles miraculoses donaren a conèixer el lloc on fou enterrat pels seus deixebles en traslladar ses despulles des de Palestina a Iria-Flàvia, situada a les fronteres de Galícia, segons conta la tradició?

Qui més hi sàpiga, que més hi digui.

* * *

Altrament, avui dia, mercès al telescopi, tothom sap que l'aspecte que presenta la *Via làctea* o *Camí de Sant Jaume* és el resultat d'una simple il·lusió òptica deguda a l'enorme distància a què es troben els uns dels altres i de la terra les miríades d'estres que la formen, la qual cosa fa que la seva llum arribi confusa i esmorteïda a la nostra vista.

Considerada en conjunt, és com un grandios anell en el pla del qual està situat el nostre sistema planetari, com un punt imperceptible al mig de l'univers.

D'aquí es dedueix la insignificància de la terra, a la qual sembla mentida que els homes estiguin tan arrapats, disputant-se-la pam a pam i amarrant-la amb llur sang en lluita fratricida.

Per això és tan bo i conhortador aixecar sovint els ulls al cel, que és la nostra pàtria definitiva, mentre peregrinem en aquesta vall de llàgrimes.

Contemplant l'espectacle sublim de la volta estelada, podem figurar-nos l'eternal fruïció que ens espera en aquell lloc deliciós on resideix la Bellesa infinita.

Per això diu molt bé un dels nostres poetes més inspirats:

Considera, considera
si serà bonic el cel,
quan ostenta per catifa
l'esplendorós firmament.

DOMÈNEC CABALLERIA I COLLELL

La Creu

No tot són glòries a casa nostra, no són els obrers sols, com dèiem en aquestes planes, els qui menen el moviment sabotatgista que vivim i al qual ja som avesats. A aquesta revolució sorda que sura en l'ambient, en el taller, en la fàbrica, en el laboratori, en els treballs, arreu, que ens fa impossible el viure, també, com dèiem, hi contribueixen el patró, l'hisendat, el propietari, el fabricant, el contractista, i tots, tots nosaltres, sense excepció de cap mena.

Cal demostrar el que diem i això ens proposem en aquestes curtes observacions. Encara que parlem, com és costum nostre, sense eufemismes, no volem pas ferir la susceptibilitat de ningú; però encara que vulguem escriure posant fre a la nostra ploma, hem de dir les coses pel seu ver nom, i dir les veritats encara que coquin i alcin alguna butllofa. Potser que vingui després el cauteri i la curació de la llaga; d'aquesta llaga social sabotatgista i anàrquica que tots ja portem vinculada des d'un quant temps ençà.

Tampoc és el nostre pensament contribuir a enverinar conflictes provocant-ne de nous o menant el lector vers la indisciplina social; de cap de les nanes; no és aquest ni serà mai l'esperit dels qui esmercem el temps a omplir les planes de CATALUNYA SOCIAL.

"El burgès paga!", proclamem tots alhora, l'inominat burgès, aquell qui prou s'afanya a donar consells, normes de vida, de treball, d'economia... als altres i pels altres... Ell pensa que ha complert amb el seu deure i ha fet ja prou procurant abaratir la vida, facilitant la producció, moralitzant la societat i estrenyent els vincles de solidaritat social!

"El burgès paga!", proclama aquell altre que vol arranjar el món, vol canviar el curs dels esdeveniments, murmurant de tots i de tothom, fent ressaltar la palla en l'ull d'altri i no volent adonar-se de la biga clavada en el propi!

"El burgès paga!" Així mateix aquell Senyor Esteve panxa content, que per no encaparrar-s'hi ni poc ni molt, deixa fer, deixa robar, deixa sense denunciar les transgressions de les lleis divines i humanes, puix a ell no li escau, ni li va ni li ve; i mentre ell vagi bé, què se li'n dona que el món s'esfondri! I així veiem en els nostres dies i hem vist per poca memòria que tinguem, que amb impassibilitat suïcida no es movia ningú dels qui estaven fent cua davant d'un estanc i ben a prop tenien estesa en terra una de les innombrables víctimes d'aquell sindicalisme terrorista que ensagnà la nostra ciutat! Volem abaratir la vida, volem abaratir la producció! Tots ens queixem de la crisi que la nostra terra passa, de la misèria que truca a moltes i moltíssimes llars de les gents que, cercant mitjans de viure, fugen d'ací, dels 14 ó 15 mil pisos que hi ha per llogar, de les 10 ó 12 mil barraques que enrononden Barcelona, del mal estat social i moral i que la vida és impossible.

La producció es compon, principalment, del ca-

pital i del treball, i aquesta és com una família, l'un depèn de l'altre i tots dos s'ajuden i tots dos alhora tenen el deure de posar-hi el coll i l'esforç llur per sortir d'aquesta crisi de la producció i del treball.

En un dels escrits apareguts a la nostra revista intitulat *El Retorn a la normalitat*, ens planyíem prou de la crisi i proclamàvem que calia fer economies en tots els ordres de la vida, si volíem surar. Aquest és el nostre ideari.

Avui els nostres obrers són capacitats i saben de lletra i de comptes. Nosaltres escoltem i prenem notes, i constatem llur sentir i així cal que traspuï en els nostres escrits.

Ha vist l'obrer i constatat, per les seves pròpies mans han passat tantes feines, tants articles manufacturats, tants productes, que en els temps de la guerra enviava la classe patronal a l'estranger principalment a l'Amèrica, que no eren pas recomanables per acreditar els productes de la nostra indústria en l'esdevenidor, com actualment en toquem les conseqüències. Recordem-nos de la poca escrupolositat d'aquells temps en què sols anàvem que ens omplissin les caixes d'or, fos com fos i sense reparar en mitjans, exercint un sabotatge conscient a costa de tancar-nos la sortida futura...

Ha vist l'obrer que encara que molts industrials fan honor a la classe patronal, amb molts d'altres els guanys de la guerra no han servit més que per portar la ruïna i la dissort al cos social, sense preocupar-se de la renovació de l'utilatge industrial i posar-se en condicions de competència enfront de la producció forastera que va envaint els mercats consumidors mundials. Els obrers han vist que no eren recompensats llargament els qui havien estudiat o s'havien especialitzat o bé distingit en una branca de la indústria, i comprenent-ho així, han emigrat a l'estranger, on són ben apreciats llurs mereixements, i així arreu del món, en les grans indústries, trobareu no tan sols obrers catalans, sinó també molts directors, moltíssims enginyers que manquen prou a casa nostra, i per egoisme i gasiveria els hem perdut!

I no parlem de la part moral; aquesta mereixeria capítol a part i gairebé tot un llibre.

Encara que es cregui que la classe obrera està endarrerida, ignorant, o embrutida, no és pas així. Gairebé tots els obrers fan examen de consciència, si no d'ells mateixos, dels altres, i constaten el bo i el dolent, la virtut i el vici, i passen llista i clouen els punys! Tots tenen germanes, esposes, mares i filles! No volem parlar més!

S'ha d'abaratir la vida! i ja s'ha començat per les pobres obreres de l'agulla a les quals es paga amb misèrrims *preus fets*, amb els mateixos preus que abans de la puja de tots els articles, i encara avui se les fa pagar en els tramvies el farcell de la feina a l'anada i la tornada, minvant el seu escàs jornal que amb angoixa guanyen.

J. GUILERA VILLARREAL